

9. zvezek zbirke

Študije in raziskave ACS

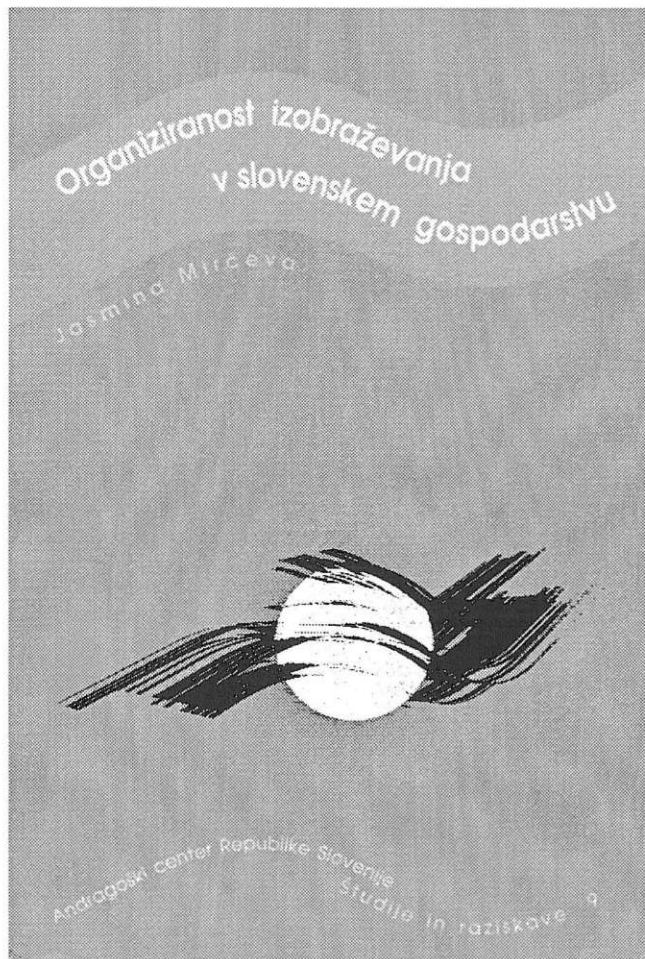
Organiziranost izobraževanja v slovenskem gospodarstvu

(Mirčeva, Jasmina)

V zbirki Študije in raziskave Andragoškega centra Slovenije je v 9. zvezku izšlo delo mag. Jasmine Mirčeve Organiziranost izobraževanja v slovenskem gospodarstvu. Publikacija je sad njenega raziskovalnega in študijskega dela, katerega cilj je bil »ponuditi nekatere smernice razvoja in modele organiziranosti, ki bi – upoštevajoč raznotere lastnosti podjetij (velikost, panoga, lastninski status, izobrazba zaposlenih, regionalna pripadnost) – najbolj ustrezali razvoju in gibanjem v gospodarstvu in družbi«. Delo je zastavila tako, da je poleg obdelave pojmovno-teoretičnih izhodišč zajela dokaj obsežen vzorec 102 slovenskih podjetij, v katerih je s posebnim vprašalnikom dobila podatke o organiziranosti njihovega izobraževanja, o posebej pomembnih vprašanih pa je s 36 intervjuji dobila tudi ocene in stališča uglednih strokovnjakov.

Delo temelji na spoznanju, da razvitost sodobnih družb določata »dva istosmerna in sodčasna procesa: informatizacija in izobraževanje«. Svet je čedalje bolj povezan, prepreden z informacijskimi potmi. Da bi mu bili kos, potrebujemo vsak dan novo znanje, zato mora Slovenija sprejeti nove izzive, če noče zaostajati za svetovnimi tokovi. Vlaganje v znanje je torej strateško vlaganje, ki zahteva množično udeležbo posameznikov in ustanov.

Raziskava kaže, da večina slovenskih podjetij še ni oblikovala ustreznih načinov organizira-

nosti izobraževanja odraslih, preslabo ugotavlja in premalo upošteva učne potrebe zaposlenih, sodobne metode posredovanja znanja in spretnosti in se ne loteta kritičnega sprem-

AS 3/2000

ljanja, vrednotenja ter uporabe rezultatov raziskav za spreminjanje oziroma razvoj oblik in metod izobraževanja.

Kljub čedalje večjim potrebam po znanju se je na državni ravni vlaganje v izobraževalne dejavnosti zmanjšalo, med izvajalci izobraževanja je še vedno preveč nezadostno izobraženih, opazna pa je tudi neusklajenost socialnih partnerjev pri upravljanju, odločanju, financiranju, evalviranju, kadrovskem načrtovanju in razvijanju izobraževanja.

Avtorico najprej zanimajo značilnosti in dejavniki organiziranosti izobraževanja zaposlenih. Ugotavlja, da novi razvojni obrazci družbe povsem na novo postavljajo tudi vprašanje izobraževanja zaposlenih. Potrebe po izobraževanju so drugačne, spreminjajo se oblike organiziranosti, pa tudi nosilci, izvajalci, uporabniki ter socialni partnerji izobraževanja v gospodarstvu. Kritičnega prikaza dozdejšnjih izkušenj pri izobraževanju zaposlenih v gospodarstvu se loteva razvojno-zgodovinsko, tako da osvetli revolucionarno-etatično obdobje, samoupravno organiziranost, krizno obdobje pred osamosvojitvijo in devetdeseta leta, z iztočnic današnjega dne pa se zazira tudi v prihodnost. Tretje poglavje predstavlja evropske izkušnje. Poleg splošnih ugotovitev, ki veljajo za EU, navaja primere držav Beneluxa, Danske, Nemčije, Francije, Italije ter Velike Britanije. Primerjalna analiza je pokazala, da ni enotnega modela organiziranosti izobraževanja v gospodarstvu; vsak sistem ima posebnosti, izhajajoče iz tradicije in izkušenj, obstajajo pa nekatere rešitve, ki v EU prevladujejo. Opazno je prizadevanje za poenotenje sistemov in prakse izobraževanja, kar bo morala upoštevati tudi Slovenija.

Na koncu so zbrani empirični podatki o izobraževanju zaposlenih v Sloveniji. Tako med drugim zvemo, da se v podjetjih uveljavljajo predvsem programi usposabljanja in izpopolnjevanja za delo, redkeje za pridobitev izobrazbe. V podjetjih, ki imajo take programe,

prevladuje izobraževanje na IV., V. ali VI. stopnji. Le izjemoma gre v podjetjih za splošno izobraževanje, na primer za program neformalnega učenja, državlanske vzgoje ... V mreži ustanov, ki izvajajo izobraževanje, so najpogosteje zastopana podjetja, institucije za izobraževanje odraslih in šole različnih stopenj, najmanj pa je medpanožnih izobraževalnih središč. Objavljeni kazalci dajo misliti, da se naši strokovnjaki vse premalo izobražujejo v tujini.

Pri potrjevanju pridobljenega znanja in spretnosti naj bi imel v prihodnje čedalje večjo vlogo certifikatni sistem, ki se močno uveljavlja v EU, pri nas pa ga uporabljajo le nekatera podjetja za lastne potrebe.

Med modeli organaiziranosti izobraževanja v gospodarstvu so se oblikovali štiri modeli: interni, panožni, regionalni in mrežni. Čistih oblik sicer ni, poudarja Mirčeva, saj se modeli dopolnjujejo, menjujejo in povezujejo, vendar bi na splošno lahko rekli, da sta se interni in panožni v praksi že uveljavila, več bi bilo lahko regionalnih centrov (vsaj glede na evropske izkušnje, po katerih se skušamo zgledovati), avtorica pa opozarja – upoštevajoč raziskavo –, da bi bilo koristno razvijati mrežni model organiziranosti izobraževanja odraslih. Ta temelji na povezovanju podjetij za doseganje izobraževalnih ciljev, po drugi strani pa tudi na povezovanju različnih ravni (regionalne, panožne in medpanožne) z oblikami internega izobraževanja in usposabljanja v podjetjih, tako da postaja celota izobraževalnih možnosti v gospodarstvu bolj prožna in odprta za nove izzive ter potrebe tudi zunaj lastnih okvirov.

Slavica Borka Kucler